

Remissvar

Socialdepartementet
103 33 Stockholm
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Dnr S2020/05758/SOF

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16)

Stiftelsen Allmänna Barnhuset ställer sig positiva till de förslag till kompletteringar till betänkandet Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112) som läggs fram i denna promemoria.

Barn i skyddat boende är i en utsatt situation och det är angeläget att deras rätt till skydd, säkerhet och skolgång kan tillgodoses, även i de fall den vårdnadshavare som samtidigt är misstänkt förövare inte samtycker. Den lagstiftning som Regeringskansliet föreslår i denna promemoria för att komplettera SOU 2017:112 skulle ge samhället ytterligare möjligheter att öka barnets säkerhet och att barnet direkt kan erbjudas den vård och det stöd som det behöver.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset är positiva till förslaget att socialnämnden ska kunna besluta om omedelbar placering i skyddat boende, även när den vårdnadshavare som misstänks ha utövat våldet inte samtycker till placering eller de insatser barnet behöver. Det ger ökade möjligheter att ge barnet skydd i akuta lägen med hög osäkerhet eller risknivå samt att tillgodose barnets rätt till vård direkt.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker också promemorians förslag till nya bestämmelser som möjliggör sekretess för adresser till de skyddade boendena. Vi instämmer också i de förslag som tydliggör elevers rätt att gå i skola under vistelse i skyddat boende och att barn i även under placering i skyddat boende har rätt att få insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och enligt socialförsäkringsbalken.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset ställde sig i tidigare remissvar positiva till betänkandet (SOU 2017:112) i sin helhet. Vi föreslog därutöver ytterligare satsningar på utvärdering av stöd och behandlingsmetoder för våldsutsatta barn samt skyndsamt tillsättande av en ny utredning om vårdnad, boende och umgänge. De förslagen kvarstår.

3.1.1 Barn ska kunna placeras omedelbart i skyddat boende

Bedömning: För att kunna tillgodose barns behov av omedelbart stöd och skydd bör ett barn kunna placeras omedelbart i skyddat boende tillsammans med endast den ena av två vårdnadshavare. En sådan möjlighet bör införas utöver socialnämndens möjlighet att med stöd av betänkandets förslag till ny bestämmelse i 6 kap. 13 a första stycket 5 föräldrabalken besluta om ett barns placering i skyddat boende med endast en av två vårdnadshavares samtycke.

Förslag: Om socialnämnden har beslutat att den ena av ett barns två vårdnadshavare ska placeras i skyddat boende ska nämnden få besluta att barnet omedelbart ska placeras i boendet tillsammans med den vårdnadshavaren. Nämnden ska få fatta ett sådant beslut om det är sannolikt att barnet behöver vård i det skyddade boendet tillsammans med vårdnadshavaren och placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet och hälsa, och

1. den andra vårdnadshavarens samtycke till placeringen inte kan inhämtas före placeringen eller särskilda skäl talar emot att samtycket inhämtas före placeringen, eller
2. den andra vårdnadshavaren inte samtycker till placeringen av barnet.

Placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras tillsammans med samtycker till barnets placering.

Har barnet fyllt 15 år får placeringen beslutas endast om barnet självt samtycker till det.

Regleringen ska införas i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset instämmer i bedömningen och tillstyrker förslaget.

3.1.2 Bestämmelser om handläggningen

Förslag: Socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska underställas förvaltningsrätten inom en vecka från den dag då beslutet fattades. Då ska beslutet och handlingarna i ärendet tillställas rätten. Förvaltningsrätten ska pröva beslutet så snart det kan ske. Om förvaltningsrätten fastställer beslutet, ska den omedelbara placeringen få pågå under högst fyra veckor från beslutsdatumet.

En omedelbar placering i skyddat boende ska upphöra om socialnämndens beslut inte underställs förvaltningsrätten inom en vecka. Om det inte längre finns skäl för en omedelbar placering, ska socialnämnden besluta att placeringen genast ska upphöra.

En omedelbar placering i skyddat boende ska inte få verkställas om barnet är häktat. Ett beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska gälla omedelbart.

I mål och ärenden om beslut om omedelbar placering ska offentligt biträde som huvudregel förordnas för barnet och för barnets vårdnadshavare.

Vid handläggning i förvaltningsrätten eller kammarrätten av mål om beslut om omedelbar placering ska nämndemän som huvudregel inte ingå i rätten. Om socialnämndens beslut om omedelbar placering inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat besluta om placeringen. Beslutet ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Bestämmelserna om begränsning av möjligheten till delegation av beslut enligt 10 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen ska även gälla i ärenden om omedelbar placering i skyddat boende.

Bedömning: Det behövs inte några ändringar i lag för att bestämmelserna i LVU om begränsningar i delgivningslagens tillämpning och om att socialnämnden får besluta om läkarundersökning av barnet ska vara tillämpliga i mål eller ärenden om omedelbar placering i skyddat boende.

Socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende bör inte vara överklagbart.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget.

Det är rimligt att beslut om omedelbara placering inte går att överklaga men är tidsbegränsade. Maxtiden fyra veckor är en avvägning. Det bör finnas tid att utreda vad som är barnets bästa och frågan om vårdnadshavarnas samtycke för att få underlag för beslut om icke omedelbara åtgärder, till exempel fortsatt placering, med eller utan den misstänkte förälderns samtycke.

Vi vill särskilt understryka vikten av att också barnet får offentligt biträde i ärenden som rör omedelbar placering och att beslut om läkarundersökning kan tas enligt 32 § LVU även under omedelbar placering.

3.1.3 Om socialnämndens ansvar för barn som placeras omedelbart i skyddat boende

Bedömning: Det behövs inte några ändringar i lag för att socialtjänstlagens bestämmelser om socialnämndens ansvar för placerade barn ska gälla för barn som placeras omedelbart i skyddat boende. Det behövs inte heller några lagändringar för att bestämmelserna i LVU om barnets bästa och barnets rätt att få information och framföra sina åsikter ska gälla för barn som placeras omedelbart i skyddat boende.

Förslag: Det ska uttryckligen framgå av LVU att en placering av ett barn i skyddat boende ska kunna beslutas utan samtycke.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar bedömningen och tillstyrker förslaget.

Vi vill betona vikten av att det framgår uttryckligen av LVU att placering av ett barn i skyddat boende kan ske utan samtycke.

3.1.4 Vårdnadshavarens beslutanderätt i frågor som kräver samtycke under vistelsetiden

Förslag: Socialnämnden ska ges befogenhet att med endast den ena av två vårdnadshavares samtycke besluta om val eller byte av förskoleenhet.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget.

3.2 Sekretess

Förslag: Sekretess ska gälla hos kommun eller region för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Sekretessen ska även gälla för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden och för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs.

För uppgift i en allmän handling ska sekretess gälla i högst 40 år.

En sekretessbrytande bestämmelse ska dock möjliggöra att uppgifterna lämnas från en kommun eller en region till en socialnämnd om uppgifterna kan antas att ha betydelse för socialnämndens verkställighet av beslut om placering av enskild i hem för vård eller boende som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende eller i skyddat boende.

Sekretess ska inte gälla för beslut om omedelbar placering i skyddat boende.

Någon meddelarfrihet ska inte gälla för uppgift om adress, fastighetsbeteckning eller tomträtt om uppgifterna förekommer hos Inspektionen för vård och omsorg. För socialnämndens beslut om omedelbar placering i skyddat boende ska meddelarfriheten inskränkas endast i fråga om annat än verkställighet av sådana beslut.

Socialnämnden ska utan hinder av sekretess lämna uppgifter om huruvida någon vistas i skyddat boende om uppgifterna för särskilt fall begärs av domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket.

Bedömning: Befintliga bestämmelser i OSL är tillräckliga för att vid behov kunna sekretessbelägga uppgifter om ett barn och barnets vårdnadshavare när de är placerade i skyddat boende.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget.

3.3 Ändringar i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Förslag: Kommunernas ansvar för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska gälla även för en person som till följd av ett beslut av kommunen är bosatt i ett skyddat boende i en annan kommun.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget.

3.4 Ändringar i socialförsäkringsbalken kan behöva övervägas

Bedömning: Socialförsäkringsbalkens bestämmelser om barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd kan behöva ändras för att förslaget att införa skyddat boende som en ny placeringsform ska bli så ändamålsenligt som möjligt. Behovet av sådana ändringar bör dock ses över i ett annat sammanhang.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget.

3.5 Barn och unga i skyddat boende ska ha rätt till utbildning i vistelsekommunen

Förslag: En elev som vistas i en kommun eller i ett samverkansområde för en utbildning på grund av placering i ett skyddat boende ska vid beslut om mottagande till programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller till yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever, jämföras med den elev som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En kommun som anordnar programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion som har utformats för en enskild elev, individuellt alternativ eller språkintrouktion ska ta emot barn och unga som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning om de vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett skyddat boende. Detsamma ska gälla för en region som anordnar introduktionsprogram.

En elev som på grund av placering i ett skyddat boende, flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, ska ha rätt att fullfölja det påbörjade introduktionsprogrammet eller ett annat introduktionsprogram hos den kommun eller i det samverkansområde där det skyddade boendet finns. En elev som påbörjat ett introduktionsprogram hos en huvudman och som efter placering i ett skyddat boende återvänder till sin hemkommun ska ha rätt att fullfölja utbildningen på programmet eller på ett annat introduktionsprogram hos hemkommunen eller i hemkommunens samverkansområde. Motsvarande ska gälla för en elev som har placerats i ett hem för vård eller boende.

En kommun eller en region ska vara skyldig att ta emot en elev på ett individuellt program i gymnasiesärskolan om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett skyddat boende, om hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program.

Bedömning: Bestämmelserna om en hemkommuns ersättning till en annan kommun som tar emot en elev, interkommunal ersättning, bör även att gälla när en kommun tar emot en elev som vistas i ett skyddat boende. Det behöver inte göras några ändringar i skollagen för att de bestämmelserna ska gälla.

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget.

Vi vill betona vikten av insatser till stöd för placerade barns skolgång sker i samordning mellan skola och socialtjänst.

Föredragande i ärendet har varit Bengt Söderström.

2020-11-10

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

ANNE MARIE BRODEN

Ordförande

Cecilia Sjölander

Generalsekreterare